

на гърдостъ, доволно е само да си припомнимъ що сме били въ общественно, черковно и даже народно отношение отъ прѣди единъ вѣкъ насамъ, а именно отъ когато Фенеръ съвсѣмъ подчини подъ властѣта си нашата народна Иерархия. Въ това азъ ще си спомогна съ думитѣ на единъ нашъ свѣрѣжененъ историкъ, който казва:

»Въ насъ е нѣмало никакъвъ бѣлѣкъ отъ духовенъ животъ, въ нищо не са е показвала народната свѣсь, ни една утѣшителна черта, на която би могълъ да си отпочине уморенний отъ тежки теглила поглѣдъ, нашия народъ е билъ като мъртъвъ, ний не сме съществували като народъ, а сме съставяли единъ купъ отъ чловѣци утисажи, подавени, разнебитени. Самата дума *народъ* постаробългарскій языкъ била е тогава загубена, и е била замѣтена съ думата *хора*, която дума е заета отъ грѣцкій языкъ *хора хориатис*, и означава кърски жители, *хориати*, обречени на сѣкакъвъ видъ тежки трудове и теглила.«

И наистина таквизи сме останали ний Българитѣ до прѣди малко врѣме. Лишени отъ гражданско право, ний бѣхми исхвърлени отъ градоветѣ. Въ тѣхъ, като Българи, ний нѣмахми никакъвъ гласъ. Ако нѣкой и да е сподучвалъ да са попродагне до по-челѣшки граждански живость, то той вече не е билъ Българинъ, ставалъ е Грѣкъ; защото на Българина не приличало ужъ да живѣе граждански животъ, туй било ужъ дадено само на Грѣцитѣ. *О! ерѣмена! о! прави! о! заблуждение!* Българинтъ е грѣбало да бжде като хориатинъ, роденъ само за тежкъ трудъ, или за кърска работа, всичко що може да ни прѣпорѣча за християни съ особенъ языкъ, за народъ и за чловѣци, като: Черковна Иерархия, черкви училища, общини и други общеполезни заведения и прѣдприятия, всичко е било въ рѣцѣтъ на нашитѣ духовни неприатели. Даже и народниятъ ни языкъ, единчкото наше достояние и утѣшение е билъ изложенъ, даже